

Reble

Butlletí informatiu, divulgatiu i d'opinió
de l'Associació Cultural L'Espona

Núm. 31

juny-juliol de 2006

Edita: Associació Cultural L'Espona
Adreça: Font Vella, 10
43370 La Palma d'Ebre
Telèfon: 977 77 47 39
e-mail: espona@menta.net

Editorial

En el Reble núm. 16 va aparèixer un article que portava el títol de "Lo canvi". El tema d'aquell escrit no era altre que el gir que suposava la formació d'un nou govern de la Generalitat format per tres formacions polítiques –PSC, ERC i ICV-EUA–, que es va autoanomenar "catalanista i de progrés", i que partia amb l'horitzó d'un nou Estatut i el canvi en el model de finançament. En aquells moments, el primer govern català d'esquerres des de la República suposava un autèntic CANVI respecte al que havia suposat la política catalana en els anys de la democràcia i, al marge de les idees i els posicionaments de cadascú, no es pot negar que va aixecar un bon nombre d'expectatives de veure quelcom diferent. No obstant això, aviat es va poder comprovar com el "tripartit" –com se l'ha anomenat popularment– mostrava una permanent manca de coherència, i s'instal·lava en el terreny de la discussió partidària i les declaracions creuades. Les desavinences van esdevindre insalvables amb el projecte de nou Estatut i la defensa del NO per part d'ERC. La postura d'aquest partit és ben lícita, i totes les opinions han de ser respectades, però és una llàstima que les esperances que es van desfermar fa poc més de dos anys s'hagin acabat d'aquesta manera, per la impossibilitat d'arribar a un acord, i amb l'expulsió per part del President dels consellers d'Esquerra

Activitats

- Lliurament als socis, amb motiu de la festivitat de Sant Jordi, del quart opuscle editat per L'Espona. Aquest cop es presenta una selecció d'articles de Rossend Escolà, publicats en revistes científiques, que s'acompanyen amb uns textos de membres de L'Espona.
- Assemblea general de socis. El dia 3 de juny, com cada any per aquestes dates, se celebrarà l'assemblea general de socis de l'Entitat. Lloc: Església Romànica. Hora: 8 del vespre.
- III Fira del llibre i l'autor ebrençs. 3 i 4 de juny. Móra d'Ebre. L'Espona hi participarà presentant el seu últim llibre, *La Palma d'Ebre: imatges per al record*. Més informació a www.llibresebrençs.org.
- Cicle de conferències "Aspectes de la història del Priorat al segle XX". Falset. Lloc: Arxiu Comarcal del Priorat (castell de Falset), a les 7 de la tarda. Conferències els dies 3, 10 i 17 de juny.
- XIII Mostra de Cant Coral de la Ribera d'Ebre, amb la participació d'onze corals i una orquestra. Riba-roja d'Ebre. Lloc: Societat La Llum del Dia. Dia: 25 de juny, 19.00 h.
- Jornada de treball de l'àmbit de memòria històrica de Carrutxa. Dissabte, 3 de juliol. Falset. Els moviments socials al Priorat abans de 1939. Lloc: Arxiu Comarcal del Priorat (castell de Falset). Matí, a partir 2/4 d'11 Tarda a partir de 2/4 de 5

El llibre de text *gratuït* i la cultura de l'embolcall

Aquest curs s'ha iniciat a Catalunya, de manera experimental i sota el fastuós nom de **Programa cooperatiu per al foment de la reutilització de llibres de text i material didàctic complementari**,⁽¹⁾ l'opció catalana sobre la gratuïtat del llibre de text, promesa de diversos partits polítics durant les rebaixes de les darreres campanyes electorals.

Que la gratuïtat del llibre de text ha estat una demanda social permanent, aixoplugada en el principi constitucional de *l'ensenyament obligatori i gratuït*, és una evidència. I que la despesa en llibres de text (i en altres tipus de material i equipament escolar) al mes de setembre suposa un daltabaix en les migrades economies domèstiques postestiuènques, també. Sembla, doncs, lògic que la classe política s'esmerci a accontentar la seua parròquia i, a la vegada, fer jocs de mans o enginyeria política perquè l'envit li surti al més econòmic possible. En aquest context cal emmarcar la proposta del Departament d'Educació.

El programa del Departament no proposa la gratuïtat del llibre de text com a tal, sinó el préstec o socialització dels llibres. A grans trets el funcionament és el següent: el Departament compra els llibres de text d'un aula per al primer any; aquests romanen en el centre i es van passant d'alumnes d'un any per l'altre. De fet, ni tan sols es tracta d'una proposta nova, perquè fa anys que alguns centres han desenvolupat experiències semblants.⁽²⁾

Reaprofitar el llibre suposa minimitzar la partida pressupostària dedicada a aquesta acció. A més, per completar el cúmul de bondats de la mesura, de retruc, permet treballar valors tan importants com la co-responsabilitat (responsabilitat compartida del béns comuns), la solidaritat o la sostenibilitat (reciclatge, evitar la desforestació...), etc.

Com a contrapartida l'alumne no pot disposar del llibre de text com a propietat i, per tant, no podrà utilitzar-lo de manera eficient, és a dir, no podrà subratllar-lo, ni fer-hi anotacions, i si cal no treure'l de l'escola perquè no es faci malbé, molt millor. Aquests efectes col·laterals, terme molt de moda en la geopolítica actual, no són aspectes menystenibles; totes aquestes estratègies són inexcusables en qualsevol proposta de tècniques d'estudi mínimament seriosa i sembla evident que si un estudiant no les adquireix durant l'etapa obligatòria difícilment ho farà posteriorment.

Amb aquesta mesura, doncs, es condemna els estudiants, a partir del segon any (no cal dir en el tercer), a treballar amb llibres utilitzats, alguns en bon estat i d'altres no tant, però en tot cas utilitzats. Interessant element motivador per motivar la desmotivada cabanya, instaurada en un fracàs escolar gairebé estructural i molt més aficionada a matar Pokemons, passar pantalles del GTA Vice City, karaokejar la Maria Isabel, escriure SMSs a OT o enviar bronzits i icones virtuals pel *Messenger*, que a llegir llibres, i menys si aquests estan guixats, doblegats, esborrats o potinejats.

Tampoc deixen de sonar contradictoris tots els discursos de *L'any del llibre*, el *Pla de Foment de la Lectura* i tot un reguitzell de mesures i milions destinats a incrementar el baix nivell de lectura, i fer pujar artificialment el sostre cultural del país. Difícilment es podrà capgirar aquesta tendència si no es treballa des dels fonaments i el llibre de text hi juga, o millor dit hi jugava, un paper imprescindible en aquesta tasca.

Pel que fa a nosaltres, mares i pares de la criatura, en la mateixa línia que els nostres polítics, gustosament ens gastem diners en l'embolcall, i així els nostres nens i nenes començaran l'escola amb una motxilla nova Nike, un mòbil Nokia, les carpetes i estotjos del Jordi Lavanda; portaran sabates Timberland, samarretes Quick Silver, jugaran al futbol amb les sabatilles del Ronaldinho i aniran a fer la setmana blanca ben equipats amb un anorak i unes ulleres noves encara que no siguin de marca. Tot material de primera.

En canvi, el llibre de text, descavalcat dels anys gloriosos on el saber i l'estudi es consideraven un valor important, ha arribat a l'esglaó mes ignominiós de la seua existència, reculant posicions fins a situar-se a l'últim lloc de la filera dels talossos. Material de tercera, "*tercerilla*", com diuen els castissos.

De mesures solidàries i progressistes per afrontar i alleugerir la despesa en llibres de text, especialment en els col·lectius més desfavorits i no tant poc desfavorits, n'hi ha, però cal voluntat i imaginació. Ara, prendre-les suposa limitar el rèdit polític d'una mesura tan popular i, és clar, amb això no s'hi juga.

Josep Lluís Filella, editor

(1) Podeu trobar tota la informació sobre aquest programa a: <http://www.gencat.net/educacio/beques/beq11.htm>

(2) Podeu veure diferents experiències que s'han realitzat a Catalunya a: http://www.aencat.net/educacio/beques/beq11_exemples.htm

Si voleu participar-hi *posant Reble* ens podeu fer arribar els vostres articles:

- Posant-vos en contacte amb qualsevol membre de la junta.
- Per correu ordinari o per correu electrònic.

Els articles hauran de ser en català, preferiblement en format digital, mecanografiats a espai senzill, lletra Arial 10 i en programa Word, i hauran de tindre una extensió màxima d'una pàgina.

L'Espona no es fa responsable de les opinions expressades en l'article.